

ZSIDÓ FERENC

*Hallomás*

**M**agyarul írom ezt, és ez elég. Elég kevés. Jőnek a szavak: hallomásból mind tudom őket, mert akármerre fordulok, magyarul gübben a szó. Így hát számomra ez a hallomás a vallomás. A nyelvről. Amikor a *Hitel* szerkesztősége engem is megkeregetett a kéréssel, akkor döböntem rá, hogy én nem érzem a veszélyt, mert az nincs. Pedig finom idegem van – legalábbis eddig azt gondoltam magamról.

Aztán arra gondoltam, mégis illene végiggondolni, hogy is áll itt Erdélyben a magyar nyelv, de az köszönte szépen, nem volt hajlandó nyilatkozni, csak valami kevert-oláhos, snájdigul utolsó szótagra tett szóhangsúllyal, melytől lúdbőrös lett a pvc-dzsekim. No, döntöttem el, akkor ezt hagyjuk, ezt a körtünetet már nem nekem kell vizsgálni, hát akkor legalább abban a szűk világcsában, hol én posztolok: Udvarhelyszéknek hívták ezt valaha. Itt, keleten a helyzet változatlan. Azaz mégsem: jobb, mint valaha. Mielőtt valaki azt hinné, hogy a hamis optimizmus áriáját kívánom a förtelmes nagy égbe föleregetni, sietek megjegyezni: nem vagyunk eltelve magunktól, de itt középen elvagyunk, mint hernyó a gubóban, mag hó alatt, hogy más költőietlen hasonlattal ne éljek. És jól elvagyunk: magyarul. Igen, begubóztunk itten, s csak nézzük tétlenül, amint a végeket rágja már a jófene. Nem teszünk semmit, mert ők se sok mindent. Igen, hallom, hogy Gyergyószékre Módua felől özönlik be az idegen szó, s hogy Háromszékre Brassó meg Bodza felől, Marosvásárhelyről már ne is beszélve, de ez tőlünk távoli, s idegen. Mi egyelőre magyarabbul élünk és beszélünk, mint odaát. S hogy szűkül-e a szókinccs? Szűkül, de nem szűkül! Nem, nem vagyok hajlandó panaszkodni, hogy így meg úgy szegény magyar nyelv! Mert nézzük csak: 1989 előtt az élelmiszerboltot alimentárának hívtuk, azóta ABC lett belőle, a románoknál ugyanúgy. Az aprozárt sem használjuk már, visszatértünk a zöldségeshez, a chioszkot is kiütötte nyergéből a büfé. S hogy a buletin meg a murok meg a kitanca megmaradtak? Köszönjük, megvagyunk velük, ők már a miénkek! Féltsem az angol hatástól nyelvetem? Majd bolond leszek! Egyetlen neológust sem forgatok meg a sírjában! Más baj mi lenne? Nálunk hull is, szemerkél is, szital is, csepereg is az eső. S hogy a fiatalság nem olvas, csak a tévét meg a számítógépet bújja? Mi bajom velük?! A könyv alig kétszáz éve vált tömegkultúrává, a nyelv azelőtt is megvolt, és meglesz majd utána is. Hogy íróként miért beszélek erről olyan könnyedén, mondhatni félvállról? Nem félváll ez, kérem szépen! Én így is, úgy is megírom, amit meg akarok, aztán majd fordul egyet a világ!

Apropó íráság: tisztázzuk: az írónak is ugyanolyan nyelve van, mint a nem-írónak. Esetleg valamivel veresebb, vagy nagyobb, esetleg barázdáltabb, mert any-

nyit emlegetik nekie, hogy kínjában harapdálja, de ez nem változtat a lényegen. S hogy mi a helyzet az anyanyelvvél? A téma hálás, mert.

Akik kelőképpen (vagy fekvőképpen) merészek voltak ahhoz, hogy okosdadakat mondikáljanak erről a dologról, azok már elmórikálták, hogy nyelvében él a nemzet, az író pedig a nemzet locsogánya, de amit mondtak, fájdalom volt, ezért mások, még íróbbak rögvést kiböfentették, hogy nem népben és nemzetben kell gondolkodni, hanem alanyban és állítmányban. De ekkor a nem-író már röhögött. Térdét csapkodta, nyelvével gurgulázott (hasznos és érdekes tevékenység).

Én pedig, a szinte-író, aki ezt az örök témát mindenféle bájdalú zenérek lágy dallamai közepette szívtam magamba más természetű nedűkkel egyetemben, mit tehetnék hozzá? Vágjam ki a non-plusz ultrát? Hová? Miért?

Nem teszek semmit hozzá, csak nézek ki a lábam között (áldott Örkény-kém, jövel!), s nevetve iszonyodom: nyelvem kiszottyán a számból. Lehet vallatóra fogni. Sőt, kell is. Addig én legalább időt nyerek. Magyar időt.

Ez mind hallomás, ez mind vallomás. Köszönöm, a nyelvem jól megvan a bőrrömbben. A bőrében. A pőrében. Szemérmetlenül kellett magát: gyere, használj. Nem fogy el.

